

Spis treści

WSTĘP	9
ROZDZIAŁ 1	
Liberalne tradycje <i>Risorgimento</i>	15
1.1 Arystokratyczny liberalizm Camilla Cavoura	17
1.2 Republikański demokratyzm Giuseppe Mazziniego	23
1.3 Idee katolickiego liberalizmu w myśli politycznej Vincenza Giobertiego, Cesare Balba, Antonia Rosmini-Serbatiego	26
ROZDZIAŁ 2	
Wokół idei narodu – źródła i ewolucja włoskiej myśli liberalno-narodowej	33
2.1 Enrico Corradini – u źródeł włoskiego nacjonalizmu	35
2.2 Associazione Nazionalista Italiana	38
2.3 Ruch liberalno-narodowy	41
2.4 W stronę faszyzmu	43
ROZDZIAŁ 3	
Wobec genezy i rozwoju włoskiego faszyzmu (1919-1925)	47
3.1 Luigi Albertini	47
3.1.1 „Corriere della Sera” – w obronie wolności	47
3.1.2 „Antigiolittismo” i „antifascismo”	51
3.2 Giovanni Amendola	54
3.2.1 W świecie „Il Mondo”	54
3.2.2 <i>L’Aventino contro il fascismo</i>	56
3.2.3 Zjednoczenie Narodowe	59
3.2.4 „Liberalna batalia”	60
3.2.5 Dwa ekstremizmy	62
3.3 Benedetto Croce	63
3.3.1 Ikona włoskiego liberalizmu	63
3.3.2 Krytyka „paraliżu parlamentarnego”	64
3.3.3 Faszyzm u władzy	69
3.3.4 „Religia wolności”	80
3.3.5 Antyfaszystowski Kontrmanifest	84

3.4 Piero Gobetti	89
3.4.1 Nieprzejednany krytyk faszyzmu.....	89
3.4.2 „Liberalna Rewolucja”	91
3.4.3 Faszyzm jako narodowa autobiografia – „l’ autobiografia della nazione”	93
3.4.4 „Esule in Patria”	96

ROZDZIAŁ 4

Mysł polityczna włoskich liberalów w okresie totalitaryzmu (1925-1943).....	101
4.1 Benedetto Croce.....	101
4.1.1 Koniec złudzeń.....	101
4.1.2 Krytyka gentilianizmu.....	106
4.1.3 Samotna walka.....	110
4.1.4 Wokół paktów laterańskich.....	114
4.1.5 Konsolidacja reżimu	117
4.1.6 Krytyka rasizmu	121
4.2 Guido De Ruggiero	129
4.2.1 Historyk liberalizmu.....	129
4.2.2 Wolność jako energia duchowa i reguła życia	132
4.2.3 Krytyka autorytaryzmu	135
4.2.4 Liberalizm i demokracja – ciągłość i antyteza.....	136
4.2.5 Demokratyczna tyrania.....	137
4.3 Luigi Einaudi	140
4.3.1 Liberalny ekonomista	140
4.3.2 Fenomen faszyzmu	143
4.3.3 Państwo, rynek i sfera publiczna.....	145
4.3.4 „Buon governo”	147
4.4 Guglielmo Ferrero.....	151
4.4.1 „Mistrz demokracji”	151
4.4.2 „Pęd ku dyktaturze”	153
4.4.3 Kryzys cywilizacji zachodniej i nowe despotyzmy	154
4.4.4 Obrona praworządności.....	158
4.5 Francesco Saverio Nitti	160
4.5.1 Człowiek włoskiego Południa.....	160
4.5.2 „Europa bez pokoju”	163
4.5.3 „Trzy potwory”: faszyzm, bolszewizm, nazizm.....	166
4.5.4 Wolność i demokracja	169

ROZDZIAŁ 5

Liberalizm wobec upadku reżimu Mussoliniego (1943-1945)	171
5.1 Benedetto Croce.....	171
5.1.1 Zamknięcie faszystowskiego „nawiasu”	171
5.1.2 Rekonstrukcja wolności	175
5.1.3 <i>L’ armistizio</i>	177
5.1.4 <i>Manifesto per la chiamata dei volontari</i>	181
5.1.5 „Spóźniona abdykacja”	183
5.1.6 Faszyzm jako światowe zagrożenie	190
5.1.7 <i>L’ epurazione</i>	190
5.1.8 Etyczno-polityczny wymiar liberalizmu	195

5.2 Luigi Einaudi.....	201
5.2.1 „Kategoryczny imperatyw”.....	201
5.2.2 Liberalny program odrodzenia	202
5.2.3 Krytyka „Lewiatana”.....	207
ZAKOŃCZENIE	
Liberalizm a faszyzm – próba syntezy.....	209
BIBLIOGRAFIA.....	215
INDEKS OSOBOWY.....	239